

Aktivity vedoucí k eliminaci potíží žáka s MO nebo EPI v inkluzivní základní škole:

- **primární prevence problémů při začleňování do inkluzivního vzdělávání** (do heterogenní třídy): redukovat rizikové podmínky (bariéry společenského i technického rázu, za rizikové podmínky považujeme ty, které zvyšují pravděpodobnost výskytu agresivity, šikany, nepřijetí - odmítání žáka s mozkovou obrnou či epilepsií vrstevníky, neefektivní styl výchovy apod.) a podporovat ochranné (podpůrné) podmínky ve třídě (tzn. tlumit působení rizik, které mohou dlouhodobě vést k nepřijetí žáka s mozkovou obrnou, minimalizovat pravděpodobnost výskytu negativních způsobů chování; za ochranné (podpůrné) podmínky považujeme pozitivní vtahy mezi vrstevníky a pozitivní zkušenosti ze školy (třídy). Nástrojem aktivity budou konkrétní případové studie se zaměřením na nepřijetí, šikanu ad., promítání dokumentárních filmů.
- **podpora sociálně-emočních kompetencí intaktních spolužáků** (rozpoznávání pocitů vlastních i cizích, schopnost umět vlastní pocity a chování regulovat, schopnost empatie, odbourávání sociálně nežádoucího (problémového) chování. Nástrojem aktivity bude dramatizace, hraní rolí.
- **posilování sociálně-emočních kompetencí integrovaného žáka s mozkovou obrnou nebo epilepsií a resilienčních faktorů.** Resilience je schopnost žáka zvládat i zátěžové životní situace a přitom se nadále pozitivně vyvíjet. Mezi resilienční faktory patří např. pozitivní sebehodnocení, přesvědčení o vlastních schopnostech a pozitivní sociální chování. Nástrojem budou vlastní projekty žáka s postižením: „Jak se žije dětem s postižením“;
- **využívání speciálních kompenzačních a didaktických pomůcek u žáka s mozkovou obrnou** (pomůcky na rozvoj psaní, čtení apod.) V návaznosti na projektu OPVVV (ESF, ERDF) využít kompenzační pomůcky k posilování kompetencí žáků a rozvoji jejich vzájemné interakce. Prezentace pomůcek žákům a pedagogům, simulace konkrétních situací a jejich zvládnání žákem se speciálními potřebami. Pomůcky jsou určeny k rozvoji komunikace, využívání simulačních a speciálně pedagogických programů určených pro definovanou skupinu žáků. Simulace ovládnání počítače žákem s mozkovou obrnou, například pouze očima či ústy, využívání speciálních ovladačů, využití speciálních programů pro žáky s mozkovou obrnou. Umožnit simulaci poloh a

pohybu na vozičku. Na základě využívání pomůcek je možné aplikovat inovační přístupy k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami

- **primární prevence problémů**, které může chronické neurologické onemocnění představovat při začleňování do inkluzivního vzdělávání, nabídnout možnost intaktním žákům pochopit odlišnost žáka s chronickou neurologickou nemocí – **epilepsií**; nástrojem bude prezentace případové studie, videoukázky
- **redukovat rizikové podmínky**, kterými mohou být **nepřijetí žáka** ostatními spolužáky, zabránit jeho etablování jako kuriozity, objektu soucitu a protektivních přístupů, v krajním případě jeho vyčlenění na okraj vztahové sítě třídy; nástrojem bude zážitkové vyučování
- **podporovat ochranné (podpůrné) podmínky a podpořit kompetenci žáků v těchto oblastech** – získat vědomí příslušnosti k heterogenní skupině žáků, vést žáky k pozitivnímu pojetí sebe sama, k utváření a udržování přátelství ve třídě, vést žáky k dovednosti spolupracovat s ostatními (se všemi) žáky; nástrojem budou rozdílné případové studie, jejich společná analýza, diskuse
- **podpora sociálně-emočních kompetencí intaktních spolužáků** prostřednictvím uvědomění si, že čímkoliv odlišní spolužáci mohou do třídního kolektivu a života přinést nové impulsy a hodnoty, pochopit a přijmout lidskou rozmanitost, vytvořit bezpečné prostředí pro spolužáky, kteří se v některém ohledu od ostatních liší svým zdravotním handicapem. Nástrojem budou zážitkové semináře – „Jsme rozdílní, ale učíme se a hrajeme si společně“
- **posilování sociálně-emočních kompetencí integrovaného žáka s epilepsií v prostředí heterogenní třídy**. Žák by měl prostředí vnímat jako bezpečné, s dostatkem citové jistoty. Je nezbytné u žáka eliminovat riziko neuspokojování potřeby seberealizace, podporovat jeho samostatnost a průbojnost. Žák s epilepsií hodnotí svou nemoc především emocionálně, v obraze nemoci hrají podstatnou roli bezprostřední potíže (medikace, záchvaty aj.) a diskomfort daný onemocněním, které z něho vyplývají. Nástrojem zde budou besedy a diskuse. Žákům bude umožněno, aby spontánně a otevřeně vyjadřovali své dotazy. Žáci mají nárok na nezralý postoj a názor na novou skutečnost, pedagog zde bude působit jako svědek a facilitátor diskuse. Žák s epilepsií může prezentovat své klady, aktivity, úspěchy, schopnost zvládnutí složitých a zátěžových situací (umožnit „hraní rolí“, kde dostávají žáci příležitost cítit zodpovědnost za vlastní chování vůči druhým lidem)

- **využívání speciálních kompenzačních a didaktických pomůcek u žáka s epilepsií.**

Je vždy třeba respektovat charakter jeho onemocnění. V základních školách se vzdělávají žáci s epilepsií, jejichž onemocnění je často kompenzováno. Mohou se však vyskytovat problémy např. v pozornosti, poruchy krátkodobé paměti, poruchy v oblasti řeči, potíže v hrubé a jemné motorice, kolísání výkonu, nálady atd. Je tedy vhodné využívat kompenzační pomůcky, které budou sloužit k posilování kompetencí žáků s epilepsií a k rozvoji jejich interakce. Nástrojem bude představení těchto kompenzačních a didaktických pomůcek, spolužáci si mohou vše vyzkoušet.